

Ioan 19:17 - 42

Răstignirea

19:17. În mod normal, condamnații erau siliți să treacă prin mijlocul mulțimii de privitori, folosindu-se astfel execuția publică drept avertisment împotriva unei eventuale rebeliuni. De regulă, infractorii condamnați își cărau ei singuri crucea (bârna orizontală, *patibulum*, nu și stâlpul vertical) până la locul execuției, unde aceasta urma să fie prinsă de stâlpul vertical (*palus*). De obicei, victima era complet dezbrăcată în timpul procesiunii și al execuției, deși este posibil ca nuditatea aceasta să fi deranjat anumite sensibilități evreiești, în Palestina.

Prin urmare, probabil că Isus a fost condus de la vechiul palat al lui Irod, din Orașul de Sus, prin poarta grădinii (în sens opus traseului tradițional pe care și-l imaginează turiștii). Amplasarea probabilă a Golgotei era în afara porților orașului, nu departe de palatul lui Irod – poate la aproximativ 300 m [1000 ft] depărtare de acesta, spre nord/nord-est. Potrivit cutumei romane, răstignirile și, potrivit celei evreiești, uciderile cu pietre erau făcute mai degrabă în afara orașelor, decât în centrul acestora (în *Vechiul Testament, cf. Lev. 24:14, 23; Num. 15:35–36; Deut. 17:5; 21:19–21; 22:24; în *Noul Testament, cf. Luca 4:29; Fapte 7:58).

19:18. Romanii răstigneau uneori condamnații chiar și pe copaci, însă această execuție publică, în preajma unei sărbători, presupune, probabil, o cruce după modelul standard. Unii cercetători sugerează că pe Golgota erau instalați mai mulți piloni, nu mai înalți de 3 m [10 ft], ce puteau fi folosiți ori de câte ori aveau loc execuții. (Stâlpii respectivi erau astfel gândiți, încât uneori câinii puteau să-i muște de picioare pe cei răstigniți.) În vârful stâlpului sau puțin mai jos se afla adesea o scobitură în care urma să fie inserată bârna orizontală a crucii, după ce prizonierul era prins de ea cu sfori sau cuie (vezi comentariul mai detaliat la Matei 27:26).

19:19. Uneori, se scria și un *titulus*, pe care era prezentat motivul pentru care condamnatul urma să fie crucificat, însă nu este clar dacă în perioada aceea, *titulus*-ul era așezat de regulă deasupra crucii. Acuzația la adresa lui Isus este: cel care a încercat să uzurpe prerogativele regalității, prerogative ce erau acordate numai prin hotărârea Cezarului. Isus este învi-

nuit de înaltă trădare împotriva maiestății împăratului, o acuzație pe care discipolii Săi nu ar fi inventat-o (adeptii celui executat pentru trădare deveneau ei înșiși suspecti).

19:20. Execuția se desfășura în mod obligatoriu în afara orașului, deși soldații preferau ca locul respectiv să fie cât mai aproape (vezi comentariul la 19:17). Evreii din Imperiul Roman intrau în contact cu trei sau patru limbi de bază: greaca, latina, *aramaica și ebraica (dintre acestea, greaca era vorbită îndeosebi în afara granițelor Palestinei, iar pe teritoriul Palestinei își disputa întâietatea cu aramaica, limba dominantă în teritoriile mai dinspre răsărit). Inscripțiile evreiești adresate străinilor erau scrise în greacă și latină. Chiar și în Ierusalim, unele inscripții foarte importante, menite a-i avertiza pe locuitorii din toate popoarele, erau atât în greacă, cât și în latină; Josephus, *Istoria războiului...* 5.194.

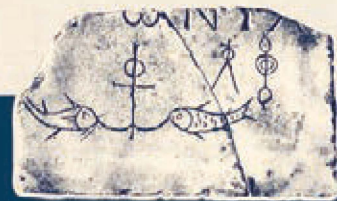
19:21–22. Nemaiaivând a se teme de tulburări sociale sau de o plângere împotriva sa, adresată lui Tiberiu, Pilat revine la lipsa de cooperare, care îl caracteriza. Cam în același an, Pilat a bătut o monedă de mică valoare pe care era întipărit chipul lui Tiberiu, ținând toiagul augurilor – un simbol păgân extrem de ofensator pentru sensibilitățile evreiești.

Moartea lui Isus

19:23. Termenul „hainele” se referă la pânza rectangulară folosită pe vremea rea, iar „cămașa” de pe dedesubt – la o cămașă strâmtă, pe corp, fără mâneci. De regulă, aceasta din urmă era confecționată din două bucăți de pânză cusute laolaltă, astfel că o tunică fără cusături era mai valoroasă. Legea romană, așa cum avea să fie codificată ulterior în coduri de legi, le dădea soldaților dreptul să își însușească hainele persoanelor executate; potrivit obiceiului, condamnații erau complet goi în timpul execuției. Unitatea de bază a armatei romane era *contubernium*, alcătuită din opt soldați ce dormeau împreună în același cort; uneori sarcinile speciale, precum constituirea unui pluton de execuție, le erau repartizate unor jumătăți de unitate, formate din câte patru soldați.

19:24. Mențiunea lui Ioan, potrivit căreia soldații nu voiau să „sfășie” cămașa ar putea fi o aluzie la veșmintele *marelui

Comentariu cultural-istoric al Noului Testament

Craig S. Keener

preot din *Vechiul Testament (Levitic 21:10), despre care Josephus precizează că erau tot fără cusături. Totuși, probabil că această interpretare forțează într-o oarecare măsură înțelesul textului; în cartea Levitic, modul de exprimare este cu totul diferit. Faptul că respectiva cămașă nu avea nicio cusătură nu sugerează, probabil, nimic altceva decât că era un obiect de îmbrăcăminte țesut, iar nu tricotat, și astfel mai valoros. Ioan identifică două acțiuni distincte în Psalmul 22:18 (o metodă de interpretare frecvent folosită în Antichitatea evreiască), la fel cum face Matei cu Zaharia 9:9 (vezi comentariul la Mt. 21:4–7). Tragerea la sorți era o modalitate convențională de a hotărî în probleme controversate, lăsând decizia în seama zeilor (vezi comentariul la Fapte 1:26); se poate ca soldații să fi adus cu ei zaruri sau alte jocuri, pentru a le trece mai ușor timpul, sau să fi improvisat pe loc niște obiecte cu care să tragă la sorți.

19:25. Dovezile sunt contradictorii în ce privește permisiunea acordată rudelor și prietenilor apropiați de a sta în apropierea locului de răstignire; probabil că, de obicei, li se permitea acest lucru. Oricum, este posibil ca, în practică, soldații care supervizau execuția să fi trecut cu vederea prezența rudelor, dacă nu aveau un motiv concret să o interzică; prerogativele maternității se bucurau de un respect deosebit în lumea antică. De regulă, mamelor le era permisă o mai mare libertate de acțiune în timpul doliului, chiar și atunci când cel jelit fusese un infractor – în cazul căruia, adesea nu

(click pentru continuare)